

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:
Dr. GARA ERNŐ

(független politikai hetilap)

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Mihai Viteazul (Rákóczi-u. 16.)

A bányatörvény miatt nem kap Románia külföldi kölcsönt.

(Bucuresti tudósítónktól.) Ellenzéki lapok véleménye szerint Bratianu Vintila londoni missziójának kudarcá egyben a pénzügyminiszter pénzügyi politikájának teljes felsülését jelenti. Egyes lapok véleménye szerint Bratianu Vintila nagyon rosszul számított, amikor azt hitte, hogy az angol és amerikai tőkeseknek a román petroleum-forrásokért való vetélkedéséből a kölcsön sikere tekintetében bármi hasznot húzhat. Bratianu Vintilának amaz állítása, hogy a kölcsönt azért utasította vissza, mert azt az angolok méltatlan feltételekhez kötötték, nem felel meg a valóságnak, mert a konzorcium az új román bányatörvény áttanulmányozása után önként arra az elhatározásra jutott, hogy a román kölcsönnyújtásról lemond.

„Egyetlen megoldás”

(Bucuresti. Saját tud.) A Neamul Romanesc, Jorga lapja ma cikket ír a pénzügyminiszter ellen „Végleges vereség, egyetlen megoldás” címen. A cikkben azt írja, hogy Bratianu Vintila makacsságának gyümölcsét szedi össze Londonban. A pénzügyminiszter nem is várható mást, mint a külföldi pénzvilág egyhangú bojkottját. Az ország tulesvén ezen az új súlyos kísérletezésen, el kell, hogy utasítsa a szolidaritást a jelenlegi kormány politikájával, mivel nem az ország, hanem a jelenlegi rezsim elől zárkózik el a külföldi tőke. Bratianu Ion ha megérti a tényt, megteszi egy órával előbb az országra egyetlen hazafias gesztust és távozik.

Háromszázezer munkás sztrájkol Lengyelországban.

Kattowitzból jelentik: A sztrájkoló munkások száma ma elérte a 300.000-et. A munkások már hajlandók lennének újból felvenni a

munkát, azonban a munkaadók továbbra is ragaszkodnak a régi merev álláspontjukhoz. A kommunisták arra töreksenek, hogy a sztrájk vezetését kezeik közé kerít-

sék s külön sztrájkbizottságot akarnak alakítani. A hivatalnoki kar, amely eddig nem támogatta a munkásságot, elhatározta, hogy csatlakozik a sztrájkolókhöz.

Másfél milliárd font Románia jóvátételi követelése

A Times érdekes cikke — Román memorandum a londoni konferencia előtt.

Londonból jelentik: A Times most nyilvánosságra hozza a konferencia harmadik teljes ülésén benyújtott román memorandumot, a román jóvátételi követelésekről. A memorandum megállapítja, hogy Románia egyike a háború által legjobban sújtott államoknak. Az ellenséges cselekedetek által okozott károkon kívül, amelyek egy és egyenyed milliárd font sterlingre rúgnak, a petroleum-ipar tönkretétele 20 millió font, az állami kincseknek a szövetségesek részére való átadása 40 millió font kárt jelent. További károkat okoz-

zott a német papírválta bevezetése is. Egyébb további károkhöz járul még a békeszerződésből származó terhek tétele 120 millió font a volt osztrák-magyar monarchia állami javai megváltására; a felszabadítás költségei: 10 millió font; az osztrák magyar államadósság egy részének átvállalása: 20 millió font és végül a román államadósságok: 25 millió font. Mindezeknek a követeléseknek a fejében Romániának a spaii tárgyalások alkalmával a német jóvátételi fizetéseknek csak egy kis százalékát ajánlották fel.

Kik mehetnek Amerikába?

Szeptember 30-a a jelentkezési határidő.

(Bucuresti, aug. 10. A H. Friss Újság tudósítójától.) Az Amerikába kíváncsolni szándékozók közül a következők tarthatnak vizumra igényt:

1. Amerikában letelepedett férjeikhez utazó nők vagy az ott letelepedett feleségeikhez utazó férfiak.

2. A 21 évet be nem töltött hajadonok, illetve nőilen férfiak, akik Amerikában letelepedett apjukhoz vagy anyjukhoz utaznak.

3. Apák és anyák — korra való tekintet nélkül — akik az Amerikában letelepedett, megélhetésüket nem biztosított gyermekeikhez utaznak, vagy azok a 60. életévet betöltött és Romániában létfenntartásukat nem biztosított apák és anyák, akik az Amerikában letelepült és ekzsztenciájukat biztosított gyer-

mekeikhez utaznak.

4. Azok a kiskorú, teljesen árva, Romániában a létfenntartással sem rendelkező személyek, akik igazolni tudják, hogy ekzsztenciájukról Amerikában gondoskodtak.

5. Azok az Amerikában letelepedett román alattvalók, akik átmenetileg tartózkodnak az ország területén és akiknek szándékuk az Egyesült Államokba való visszatérés, amennyiben ezt eddig önhitájukon kívül meg nem tehetik és a visszatérés meg-híusítása ekzsztenciájukat veszélyeztetné.

Ama kívándorlók, akik a fenti 1—5 pont valamelyike alapján a kívándorlási igényt tarthatnak, igényüket legkésőbb ez évi szeptember 30-ig írásbelileg jelentsék be a bucaresti amerikai konzulátus-

nál, amely jelentéshez a kérelmüket igazoló okiratok mellékelendők. Azok a személyek, akik igényeiket a jelzett határideig be nem jelentik, igényjogosultságukat később nem érvényesíthetik.

A rossz termés következményei

Kenyérinség fenyeget — Fel-emelik a gabonaexport tarifáját — Egyféle kenyértípus.

(Bucuresti, augusztus 10.) A mindenfelől beérkező jelentések szerint az ország ezidei gabonatermése nem haladja meg az ország szükségletét. Ennek dacára külföldről igen nagy kereslet indult meg a román gabonára. Több ezer vagon szállítását szeretné Csehszlovákia, Ausztria és Olaszország, sőt még Németország is megjelenti a piacon igen kedvező árakkal. A megyei prefektusok és községek előjáróinak jelentései szerint helyenként olyan gyenge a termés, hogy még a lakosság kenyérellátása is igen nagy nehézségeket fog okozni. A nagyobb bajok elhárítására a gabona export tarifájának emelését kéri. A jövő hét szerdáján minisztertanács lesz és az fog dönteni a kérdésben. Szó van már arról is, hogy a csak most, augusztus 3-ikán életbelépett új kiviteli illetéket, amely vagononként 45110 lej 60000 lejre emeljék fel. Hivatalos helyen felmerült annak a gondolata is, hogy egységes kenyeret vezetnek be és azt az eddigi áraknál előnyösebb áron árusítatják. A végleges javaslatot azonban Anghelescu kereskedelmi államtitkár fogja elkészíteni, aki a napokban érkezik haza. A javaslattal azután a minisztertanács foglalkozik.

**Fehér és színes vászon
cipők újabb szállit-
mány érkezett VAJ-
DÁHOZ** püspöki áruház.

**Szövetek—eponge
Grenadinok—epamin**

a legdusabb választékban
Fratii Friedmann Testvérek
á r u h á z á b a n

Egy satmari szemtanu a bánfihunyadi repülő katonáról.

Szabó Sándor satmari magánhivatalnok egy szobában feküdt a híres Mátéfi-val a cluji katonakórházban. Elmondja a cluji repülő próba részleteit.

A nyári szezon legkövetkező ugor-kája kétségtelenül a bánfihunyadi „repülő katoná” esete volt. Ebből a babonás históriából, amelyet már Kálmán király idejében is megmosolyogtak volna, olyan szenzációt kavart az erdélyi sajtó, hogy eltörpült mellette a londoni konferencia, Erdély újságolvasó közönségét egy kérdés tartotta izgalomban az elmúlt hetekben: repül-e vagy tömegszuggesztió volt-e a látomás? Igen, a sajtó nagyon komolyan tárgyalta a kérdést és meggyőző argumentumokkal bizonyította, hogy lehetetlen az, miszerint Mátéfi Iván pionirkatonát az ördögök emelgették volna a magasba.

Egy satmári szemtanu aki a cluji katonai kórházban néhány napig együtt volt a nagyhirű Mátéfi-val, érdekes részleteket mond el arról, hogy mi történt a katonával a kórházban, ahová megfigyelés céljából szállították be. Szabó Sándor satmári magántisztviselő, aki jelenleg katonai szolgálatot teljesít, az elmúlt héten egy kisebb betegséggel a cluji katonai kórházba került és a véletlen úgy hozta, hogy egy kórterembe helyezték Mátéfi-val. Mátéfi egész héten nyugodtan viselkedett.

— Szombaton este jön értem az öregasszony — mondta a titokzatos katoná és a betegársai, az orvosok, az ápolószemélyzet — az egész kórház feszült izgalommal várta a szombat estét.

Mátéfi elmondja, hogyan került az ördög hatalmába...

Szabó Sándor sokat beszélgetett a nagyhirű szomszédjával, aki teljesen normális és aránylag intelligensebb ember benyomását keltette.

Elmondta a történetet, amely nagyjában már ismeretes az újságolvasók közönség előtt. Ennek az elbeszélésnek az ad érdekességet, hogy bajtársi őszinteséggel maga-Mátéfi beszélt el a betegszobájában Szabó Sándornak.

— Ácsmester vagyok civilben — mondotta a repülő bajtárs, — jó mesterségem van és nagyon boldogan élhetnék, ha a balszerencse össze nem hozott volna azzal a lánnyal. Mielőtt katonának besoroztak, jegyet váltottunk A menyasszonyom kért tőlem emlékül amikor elváltunk. Adtam neki egy hajtinget, ez lett a vesztem.

Évvél a hajtingessel tart hatalmában az az átkozott leány, akit azért hagytam el, mert én megtudtam, hogy céda életet folytat. Hogy mit csinál velem, azt tudjátok. Nem is lesz nekem addig nyugtom, amíg meg nem ölöm azt a céda lányt!

Repülőpróba a cluji katonakórházban

Az elmúlt hét szombatján szenzációs eseménye volt a cluji katonakórháznak. A cluji sajtó részletesen foglalkozott azzal a próbával, amit a kórház orvosai a „megszállott” katonával végeztek. Szabó Sándor, aki jelen volt az aktusnál, így mondja el annak részleteit.

— Nagy közönség gyűlt egybe szombaton a katonai kórházban. Mintegy 25–30 orvos, katonatiszt, a

sajtó képviselői és nagyszámu érdeklődő közönség. Cozmuta ezredes, kórházparancsnok kiadta a parancsot: ajtókat, ablakokat elállni, nehogy szerencsétlenség történjék.

Mátéfi úgy egynegyed 11 felé kezdett rendellenesen viselkedni. A szeméi megüvegesedtek, tekintete megrévvé vált. Fél 11 felé rájött a roham. Rángatózni kezdett majd hirtelen ugrással az ajtónak rohant. Tíz–tizenkét orvos fogta meg. Olyan erős ember, hogy alig bírták megfékezni. Az orvosok közül azok, akik azon a véleményen voltak, hogy szimulál

tüvel kezdtek szurkálni a testét, de a katoná nem érezte a tűszurásokat.

A roham mintegy felőráig tartott.

Érdekes-e királynénak lenni?

— Mária királyné érdekes interjút adott egy angol újságnak —

A londoni látogatás alkalmával Mária, román királyné a The World munkatársának kihallgatást engedélyezett. A királyi interjú azóta körüljárta már sajtó-sétáját az egész kontinensen.

— Ön azt kérde tőlem: —

érdekes-e királynénak lenni?

Helyzetemben minden bizonnyal érdekesnek tartom. Olyan országnak állok élén, amelynek szüksége van kapitányra, hogy mint egy hajót a viharos tengereken, úgy vezesse a biztos révbe juttassa.

— A világ, úgy érzem, érdeklődik irántam — folytatta a feleséges asszony, ki a jelenlegi Európa legszebb királynéjaként, különösképen lebilincselő jelenség — és az-hiszem ez azért van, mert én is érdeklődöm a világ iránt. Ilyen dolgokban rendszerint a kölcsönösség az elhatározó.

Hivatása átérzését a királyné így körvonalazta:

Utána kimerülten „elterült az ágyon Mátéfi, aki, ahogy magához tért remélletlen beszélt, hogy

a menyasszonya és az öregasszony, aki a lánynak segédkezik megígyegettek, hogy most már meg fogják ölni!

A jövő hét szombatjára jelölték meg az újabb látogatást. Szegény Mátéfi meg van győződve arról, hogy csak a jövő szombatig ét. A haldokló életöstönével még megpróbálkozik elmenekülni. Azt kérdezte Szabótól:

— Nincs maguknál Szatmáron egy javasasszony, aki kimentene a gyilkosok karmai közül? Váradon már megpróbáltam eggyel de nem tudott segíteni. Mátéfit további megfigyelésre a kórházban tartották.

— Irányítani egy egész nemzetet,

felemleni egy népet, amelyen útni akarnak és segíteni őt, a nagyság felé vezető útjában, nem könnyű, sőt némelykor hátatlan feladat, de megvan a jutalom, ha nem is azonnal, de utólag a nép szeretetében. Egy királyné lehet ép olyan vezető, mint a legnagyobb generális, vagy a legnagyobb államférfi. Némelyek azt fogják mondani, hogy a királynékat előítéletek irányítják. Sokkal inkább megfelel a valóságnak, hogy a tradíciók befolyásolják. Nagyon gyakran kísérti az embert, hogy elfelejtse a tradíciókat, de ezt elkövetni hiba volna.

A szépség és báj elengedhetetlen

tartozéka a koronának. Én mindig igyekszem, hogy oly szépségem legyen, amilyennek csak bírok, mert a nép várja ezt tőlem. Természeti fény kell, hogy öveze a királynét és én azt hiszem, hogy ezt a fényt magamon viselem.

Két országon keresztül végigcsalta a hadiözvegyeket

Orosz fogságból hazatért férjnek adta ki magát. A csehszlovák rendőrség lefogta a veszedelmes szélhámos

A háború utáni bűnözők és szélhámosok nemzetközi táborában is ritkítja párját az a vakmerő szélhámos kalandor, aki Ausztria és Csehszlovákia több városában hadirokkantnak és hadiözvegyek háborúból megkerült férjének adta ki magát, több hiszékeny asszonyt elszédített furlagos szélhámosaival s miután egy-egy asszonynál tejbenvajban fürdött és pénzükből kifosztotta őket, az illető városból hirtelen eltűnt és újra

más vidéken próbált szerencsét. Ez így tartott mindaddig, amíg egy cseh városban rajta nem csípték a házasságszedelgésen és szélhámoságon s miután gyanút keltett viselkedése, átadták a rendőrségnek.

A furlagos szélhámos, ki legelső működési színhelyül Ausztriát választotta Schöberl Antalnak hívják. csehországi származású, nős és családos ember. Kiderült róla, hogy a háború alatt megszökött a

frontról s mint katonaszökevényt eredmény nélkül keresték. Néhány évvel ezelőtt az egykori katonaszökevény Ausztriában bukkant fel, amelynek kisebb városait sorra felkereste s ott hadirokkantnak adta ki magát, felkereste a vidék jómódú hadiözvegyeit, ahol színészi pózzal és szálnalmas hangon előadta, hogy ő az illető hadiözvegy férje, aki a háboruban súlyosan megsebesült, fogságban volt s végre sikerült hazakerülnie. A hadiözvegyek eleinte kételkedtek a jövevény szavaiban s mondták, hogy a hadügyi jelentés szerint a férjük a háboruban elesett. Schöberl Antal azonban előmutatta okmányait s mikor az illető asszony azt hozta fel, hogy a férje nem így nézett ki, a szélhámos krokodilus könnyeket hullatva, panaszos hangon így szólt:

— Hát tehetek én róla, ha annyira megváltoztam, hogy már a saját feleségem sem ismer reám?

A hiszékeny hadiözvegy kénytelen volt beletörődni, hogy ez az ő háborúból megkerült férje s kázába fogadva a jövevényt, kiöltöztette, pénzzel és minden jóval ellátta. Így elősködött a furlagos szélhámos néhány hónapig minden városkában s amikor megunt a dolgot, felszedte sátorfáját, elvitte az asszony megtakarított pénzét és más vidékre ment újabb kalandot keresni. Valóságos kékszakái életet élt a vakmerő szélhámos s lassanként minden ausztriai városban volt egy-egy hadiözvegy felesége. Az egyik osztrák városban olyan helyre állított be, ahol a hadiözvegy, miután az adatok szerint férje a háboruban elesett, másodsor is férjhez ment s boldogan élt együtt második urával. Mivel az asszony is jómódú volt, Schöberl Antal beállított a házba s itt is a szokott mesét adta elő. A megrémült asszony nem hitt szavainak és gyanút fogott, fel is jelentette a szélhámost az ottani rendőrségnek. Itt azonban, mivel semmi bizonyíték nem volt ellene, nem indíthaták ellene eljárást és szabadon kellett bocsátani.

A vakmerő házasságszedelő így folytatta szélhámos kalandjait a legutóbbi időkig. Amikor már Ausztriát szűkekek érezte a maga számára, átment Csehszlovákia s az ottani vidéki városokban boldogította a hiszékeny hadiözvegyeket, akiket rövid idő alatt sikerült vagyonukból kifosztani. Végre azonban egyik kalandján rajtavesztett. A cseh rendőrség a szélhámos kalandort letartóztatta. Most egy csehszlovákiai börtönben várja jól megérdemelt büntetését, innen pedig átadják az osztrák bíróságoknak, amelyek szintén méltó büntetésre fogják ítélni az ál-hadirokkant, a bánatos hadiözvegyek szerelmest és fosztogatóját.

Iskola-idényre paplan és matrac legolcsóbb Grünfeldnél, műhely a zárdával szemben

A satmari Krisztus-per — a konzervatívok diadala

Bagothay Sámuel református hittanár nyilatkozik az egyházkerület ítéletéről. — „A satmari egyházközség mindig konzervatív jellegű volt.” — „Modern kálvinista hitet vallok a kálvinista orthodoxiával szemben!”

A satmari református egyházkerület egyhangulag feldőre ítélte Bagothay Sámuel lelkész, mert Mózes és Jézus című könyvében Jézusról lebontja a misztikumot és úgy állítja a hívők elé, mint életével halálával és főleg tanításaival istenné értékesedett embert. Bagothay nem jut el Renanig, nem degradálja Jézust vallásalapító álmódzóvá nem vitatja el Krisztus isteni tulajdonságait, de ezek — nem a csodatételeiben, nem a születési természetfölötti tulajdonságaiban, hanem a cselekedeteiben jutnak érvényre. „Isten — mondja Bagothay — mert akaratan egy volt Istennel és ember, mert nem öröktől fogva való és Isten összes tulajdonságaival nem rendelkezik” (Ez utóbbi alatt Bagothay a vegetatív élet-szükségletekre és az emberre korlátozott hatalmi körre gondolt.)

Ezek a megállapítások amelyeket Bagothay pap létere, derék bátran leszögezni mert becsületos, okos és mindenekelőtt a vallás érdekében való célkilúszás érdekében történtek. Bagothay tudja, hogy a modern ember előtt a vallás a misztikumok ködében tűnik el. Tudja, hogy aki csak egy kis természetrajzt, földrajzt, csillagászatot, történelmet és csak némi geneológiát tanul, az ezekből szerzett ismereteivel nem képes többé összegyeztetni a dogmaszerű csodatételeket. Ha valamikor szükség is lehetett arra, hogy a tudatlan tömegeket jól szervezett csodákkal szuggerralják, ma már a negyedik elemista is megkérdezi: ha Jézus született, mi történt vele 30 esztendő koráig, amikor mint isten került az emberek közé? ha már ilyen kérdéseket nem lehet áthidalni, az emberek gondolkodnak és kérdeznak. Es ha nem kapnak feleletet, megtorpannak a hitükben. Ma már nem csodatételekkel, de logikával kell meggyőzni a tömegeket.

Ez volt a Bagothay eszköze a Mózes és Jézus című könyvében; a józan ész, a logika, amely különben benne van a református vallás fegyvertárában, de amelyet — csodatételeként — indexre tett most az egyházkerületi bíróság.

Az első támadás katolikus részről érte Bagothayt. Dr. Schäffler János katolikus hittanár a „Katolikus Életem” intézte az első attackot Bagothay Jézus-portréja ellen, amin nem volt csodálkozni való, mert a katolikus vallás közismerten dogmatikus jellegű és nem szívleli a modern áramlatokat.

De hogy a református egy-

házmege is a vádlottak padjára citálta a gondolatot, az kinos meglepetést keltett.

Megkérdeztük Bogothay Sámuel, mit szól az ítélethez.

— Nem szivesen nyilatkozom, de ha már nyilvánosságra került az ítélet, nem térhetek ki. A helyzet az, hogy a satmari egyházközség, amely a régi határok között a debreceni egyházmegehez tartozott, mindig konzervatív jellegű volt a sárospataki és az erdélyi egyházmegekkel szemben. En Erdélyből kerültem ide huszonhárom évvel ezelőtt és már annak idején is meggyűlt a bajom az egyházi bírósággal. Ugyanaz a kérdés volt akkor is az ütközőpont. En annak idején a székfoglalóban „Történelmi Jézus,”

cimmal körülbelül azokat mondtam el, amit a „Mózes és Jézus” című könyvemben megírtam. Akkor „veszélyesen” nyilvánította az egyházi bíróság a felfogásomat, de intést nem azért kaptam, hanem apró kis dolgokért, amelyek szintén nevelésesegek voltak. Így például rossz néven vették, hogy bicikliztem, hogy a konvenció papj sötét helyet világos ruhában jártam és így tovább.

A mostani ítéletnek a fő hibája az, hogy nem gondolta meg az egyházkerületi bíróság, hogy a kérdést már annak idején a debreceni egyházmegei bíróság — tehát feltehetőbb fórum — elbírált.

Aztán még egy: az egyház-

kerületi bíróság rám akarta sütni, hogy én kálvinista pap létemre a Krisztus felfogásban unitárius mesgyéken járok. Hát ez nem áll. Nem hirdetek én unitárius Krisztus felfogást, hanem modern — kálvinista Krisztus hitet vallok a kálvinista-orthodoxiával szemben, amely nagyon közel jár a kállicizmushoz.

Egyet akartam és fogok akarni minden feddés ellenére: azt, hogy

ne kerüljön szembe egymással a hit és az értelem,

amelyek már nagyon ellenséges viszonyba kerültek. A hitet úgy kell formálni, ahogy az ész, az újabb ismeretek diktálják: ez a reformáció történelmi hivatása. Ha ezért az akarásért a saját egyházam meg is büntetett, én álom a harcot, mert hivatásnak érzem.

A dogma a vádlottak padjára vitte a gondolatot, a konzervativizmus megcsörgette a láncot a progresszió előtt — ez a szomorú jelentősége a satmari református egyházkerület Krisztus-perének. (g)

A satmari püspökség és a nagybányai minoritarend labdázna a magyar iskolával.

A giródtótfalusi kegyurak pusztulni hagyják az iskolát. — Ami magyar iskola megmarad, elpusztul a katolikus papság közönyén.

A cenzura 32 sort törölt.

Lássuk csak — mi történik a giródtótfalusi iskolával. Az állam meghagyta ezt a katolikus felekezeti iskolát, amelynek a fenntartását természetesen a katolikus egyházra bízta.

A katolikus egyház, nevezetesen az eddigi kegyur, a nagybányai minorita-rendház, pedig úgy gondoskodik az iskoláról, hogy

Bakó Pál tanító, hónapok óta nem kap fizetést

A szegény tanító — négy gyermekes családapája — emberfeletti áldozatkésztséggel kitar a posztján és egyházhatóságától egyházhatóságához fordul segítségért, — de hiába.

A nagybányai minoritarend, amelynek még a megváltozott viszonyok között is igen jelentős dominumai vannak, azzal téri ki a fizetés elől, hogy most az új viszonyok között nem reflektál többé a kegyuraságra, azt átengedi a satmari püspökségnek. A satmari püspökség, amelynek a vagyoni viszonyai felől szintén jól vagyunk tájékozva — kitér a megfizetetés elől — tessék csak kegyuraskodni tovább Mino-

rita rendház, van nekünk elég bajunk — mondják — igazán nem telik hiúságos kiadásokra.

Bakó Pál végre is — amikor látta, hogy az egyházi hatóságoknál nem boldogul, ügyvédhez fordult. Az ügyvéd közigazgatási uton perelt. A közigazgatási bizottság meg is ítélte Bakó Pálnak eddigi elmaradt fizetése fejében huszezer lejt. A minorita rendház megfizette az ítéletet. Valóban kegyuri cselekedet és rávill arra az áldozatkész-

ségre, amellyel a katolikus klerus a magyar iskoláknak ügyét támogatja. Pusztuljon a tanító, pusztuljon az iskola — csak az egyházi vagyon ne pusztuljon. Mert telnek még bizony egy-két iskolára a satmari püspökségnek. Nem akarunk illetéktekenül belevatkozni, de a székesegyház átfestése egy millió lejtbe kerül. Hány iskolát lehetett volna fenntartani ebből a pénzből?

A székesegyház sárgán is jó lett volna, — csak a lelkek ne legyenek sárgák...

Aki megírta a gyilkosának a személyleírását

Ritka életről és önuralomról tett tanúságot Berlin egyik közeli nagybirtokosának erdész, akit a lakásán ismeretlen rabló megtámadott és őt revolverlövessel súlyosan megsebesített.

Az erdész délután íróasztala mellett ült, amikor kívülről jövő zajla lett figyelme. Minthogy egyedül volt a házában, maga nyitott ajtót.

Egy fiatal legénytel találta magát szemben, aki azonnal, amint alakját megpillantotta reá lött.

Az erdész összeesett, mire a merénylő még négyszer lött, a golyók a fejét, mellét és a tüdejét érték.

A gyilkos, amikor azt hitte, hogy áldozatával már

végzett, kívülről bezárta az írószoba ajtaját, hogy a ház többi helyiségét nyugodtan átkutathassa.

Az erdész — Grünhoff a neve — súlyos sebesülései ellenére is nagynehezen fel-tápáskodott, az íróasztalához ült és leírta merénylőjének pontos személyleírását. E szerint husz év körüli, szegényesen öltözött, fekete hajú emberről van szó, akinek barna bőrtáska volt az oldalán.

Amikor az írással végzett, az ablakon át kilépett és addig vonszolta magát, amíg eszméletlenül össze nem esett.

A járőrök találtak rá és kórházba szállították, de már

az operáció sem segíthetett rajta, meghalt. A házat azonnal körüllopták, de a tettesnek sikerült elmenekülnie.

Megfogtam az ország pulzusát

A satmári vámhivatalnál megtapogattam az ország pulzusát. A vámhivatal főnöke rendelkezésemre bocsátotta a július havi export és import adatait, amelyek így festenek:

Behozatal:

10	waggon	szövetféle
10	"	vasáru
15	"	cukor
11	"	frank kávé
3	"	rizs

és apróbb tételek különféle árucikkekkel összesen 27 millió 922.772 lej értékben.

Kivitel:

210	waggon	tengeri
43	"	előállat
110	"	liszt
597	"	tüzifa
20	"	épületfa

és apróbb tételek különféle árucikkekkel összesen 54 millió 957.263 lej értékben.

Örömmel állapítottam meg a diagnózist:

— Ez a beteg nem is olyan nagy beteg! Nincs nagy baj, annyi az egész, hogy a gyerekek egy kicsit benne van a fiatalos Sturm und Drangban — rendszertelen életet él. Egy kis pihenés, egy kis józanság — egészséges életmód — és olyan lesz, mint a makk! Természetesen ha tovább is így tart, az ilyen életmód megőrli a legerősebb szervezetet is...

No tessék felírjuk a receptet:

Rp.

Közéleti purificatum
antiseptikum antiszeptikum
serum demokratikum.

Naponta egy kis hashajtó,
amely kihajtja a gyomrából a
Bratianu kormányt!

Dr. Sajó.

Nincs semmi baj, csak vigyázzanak a fiura, ne engedjék lumpolni! Alászozája!

(g)

— A román ujságírók napja. Szépen sikerült ünnepélyt rendeztek ma a Római körben román kollégáink. Már-már úgy volt, hogy a kora délutáni órákban hirtelen kerekedett eső elmosa a mulatságot, de öt óra felé kiderült a nyári nap pompájá-

ban nagyszertien sikerült minden. Szép közönség volt jelen, este kabaréelőadás, utána tánc volt reggelig. Anyagilag is jelentős eredménye volt az ünnepségnek. A jelentékeny bevételt az erdélyi román ujságíró egyesület szociális és kulturális alapjaira fordítják.

— A pénzügyigazgatóság havi forgalma. A pénzügyigazgatóság múlt havi forgalma 104 millió lejt tesz ki. A nagykarolyi pénzügyigazgatóságnak a világháború alatt 15 millió korona volt az évi forgalma, tehát a mainak a századrésze.

— Új körjegyzők. Nap László Socondra (Nagyszokondra), Balogh István Beltugra (Krasznabéltekre), Lempel Dezső, Dumbrovitára (Szakállas-dombóra), Szarka Mihály Tauti de jos-ra (Miszlótaluba), Kozma János Molfinul Mic-re (Kismajtényba), Kardos László Urzenire (Csánalossra), Lusztig József Dindestire (Eödengelegre) 1924. évi április elsején hatályos körjegyzővé lettek kinevezve.

Amugy szójátékosan

Kérdés:

hogy ugyan, min uszhalott el a mostanában egyre-másra „elkényszerelgezzésgézei” bankokból annyi töménytelen sok betett pénzösszeg?

Felelet:

hát, azon a bizonyos ár-folyamon, — amelyik folyamnak minden egyes ár-cseppje az ár-tallan betevők véres verejtékéből és keserű könnyeiből való; no s amely ár-folyam egyúttal a szegény betevőknek betevő falatját is elvitte!

Főlhányta, vetelle:

Dr. Herman Lipót.

— Hamisítják a dollárt. Budapestről táviratozzák: A Kereskedelmi Bankban ma egy hamis 100 dollárost, a Magyar-Amerikai Bankban pedig egy hamis 20 dollárost akartak beváltani. A rendőrség a legszigorubb vizsgálattal indította meg annak megállapítására, hogy kik hozzák forgalomba a hamis dollár-bankjegyeket.

— Bikszádi gyógyfürdő június 1-től nyitva, teljes üzemben. — Ivó kura, meleg ásványvizes és szénsavas fürdők, hideg víz és belélegző gyógymód. Állandó fürdőorvos, elsőrangú konyha. Javallva idült gyomor és bélhurut, sárgaság, kerek gyomorfekély és vesebajoknál. Ugy szintén gége, légcső és hölyaghurutnál. Szobák még előjegyezhetők. Felvilágosítást díjtalanul nyújt a fürdőigazgatóság Bicsád (Bikszád) Szatmár megye.

— Vonatkisiklás eső miatt. Bucurestiből jelentik: A napok óta zuhogó eső Fulgarsti és Ghibarteni állomások között a pályatestet alámosta, ugyanígy, hogy a Bucurestibe menő jasy-i gyorsvonat mozdonya tegnap e helyen kisiklott. A mozdony felfordult, az utasok között oly óriási pánik keletkezett, hogy az ablakon keresztül menekültek. A vonatkisiklásnak emberáldozata is van: a mozdonyvezető súlyosan megsebesült. A szerencsétlenség következtében a vasúti forgalom ezen az útvonalon megszakadt.

* Victória kávéházban legjobb fagyalt, jeges kávé, hűsítő italok. Kérthelyiség minden este Szirmai kitűnő zenekara muzsikál.

Ha elegáns női-férfi és gyermek cipőt akar úgy forduljon bizalommal Schwartz cipőszalonba. Tompa-utca 3. Javítást elfogadok.

* Tartós cipőt Egri készített. Satu-Mare, Várdomb-u. 9.

Haj, ruha és fogkefék, fésűk, mosdószappanok, fogpaszták, Odol szájvizek legolcsóbban

Mertz Józsefnél

Rosenfeld Miksa
nagyáruházában

Szövetek,
vásznak,
damastok,

butorszövetek, grádlík,
Bórvásznak, linoleumok

Hencsertakarók,

ágyterítők, asztalterítők

Szőnyegek
Linoleumok

Legjobb minőségben!

Legolcsóbb árakban!

Legnagyobb választékban

k a p h a l ó!

Alapítva 1877.

Budapesti

sportkocsik

érkeztek a

KORONA BAZÁRBA

Nuhbuck és antilop cipőjodonságok VAJDÁNÁL volt Bata bizományosa Rákócy-u. 27

Elegáns

Uri fehérmű

Iczkovits

Testvéreknél

Piața Brătianu (Deák-tér)

Unlevél

vizumokat szerez gyorsan és pontosan, futár vasárnap, szerdán és pénteken
TEVJOVITS Satu-Mare,
Piața Brătianu Dacia udvarban.

Halló!

Női és férfi kalapjait legolcsóbban és legjobban tisztítja és átalakítja
Glück Etel Eötvös-u. 6.

Tüzifa

öl és waggontételekben beszerezhető
FISCHER HERMAN
Str. Negru Voda (Bithory-u.) 14.
és Szentvér állomás melletti faraktárban. Raktártelefon 123, iroda 122

ÉRTESÍTÉS!

A b. közönség szíves tudomására hozom, hogy a legújabb csamottakos kályhák mindenféle színben érkeztek. Kályha javításokat, átalakításokat vállalkozok, takaréktüzhelyeket mintaszertint megrendelésre készítek. Vidéki munkát vállalkozok. Szíves pártfogást kér
BERGER
Adolf, str. Corvinilor
(Hunyadi-utca) 92. sz.

VAJDA féle cipők

a legjobbak

és legolcsóbbak !!!

Palma mintával varrt paplanok készülnek Grünfeldnél műhely az Uránia mellett

Felhívjuk a t. közönség figyelmét arra, hogy a

LUNA gyógyviz

egyedárusítását átvettük

COOPERATIVA de Conzum

Satu-Mare, Piața Brătianu (v. Deák-tér)

Yomatott Weisz Sándor könyvnyomdájában Satu-Mare, Piața Brătianu 9.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.